

Declaracia vaš o xakaja/drepturja

DINI JEKHE TERNESQE INKERDO ANDO ASTARIMOS TIKNO KATO 10 JIKO 13 BERSË

Le informacie maj tele si tuqe dine ande jekh šib kai te xatãres/halöves la.

Tire dades/daja vaj legalo rresponsabilenqe va pendjola pen lenghe sea kadala informacia numaj kana te avelo pendo lenqe si te kerel tuqe nasul vaj/sau te kerel nasul la anketaqi, atunç ci va avela lenqe pendo. Šaj te inkeres tuça kado documento ži kana teleares pandaimaθar.

Te žanes ke akana san šiuato ando astarimos/recinuto anda kodoia ke eksitil nište butã kai kerel le šingale te pakian ke kerdian jekh buti but nasul kaj daštıl te inkerel le manušen save keren odola butã ando pandaimos vaxt/timpo 5 beršenqo.

Daštıs te žanes so kerdãn, kana kerdãn thaj kaj kerdãn kodo buti nasul thaj vi te žanes sosθar san astardo thaj inkerdo.

Va avesava puçlo pal kadala butã savesqe akuzonen tut andi vremia kana va bešesa kate. O astaripen šaj te inkerel 12 çeasurã.

Pala kadala vremja/vaxt, o Prokurori (vaj/sau o krisãrno la investigaciaqo vaj le ternenqe) daštıl te keren tut te bešes maj dur 12 çeasurã ando astarimos. Kašte kerel kadea, va avesava angherdo angle kado krisãrno, tha šaj te dikel tut vi po interneto, numaj te na avel posibilo. Kana agorel-pes/terminil-pe o astarimos, šaj te aves meklo te žas avri vaj/sau šaj te aves angherdo angle o Krisãrno.

Te žianes ke si tut o drepto/xakaj/pravo te :

Penes jekhe manušesqe ke san pandado

Tire dades/daja vaj o manuš ile o serviço sevesqe lel sama pa tute, va avela lenqe pendo musaj ke tu san akana ando astarimos thaj va avela lenqe pendo vi i infrakcia savesqe akuzonen tut. Šaj te manghes te akares/sunis jekh manuš saveia bešes, sau tiro dad ile tiri dei, vaj jekh pral ile jekh pei vaj tiro tutoro ile pravarno kašte daštıs te penes lesqe ke san astardo.

Te na aves Francezo, daštıs te penes le šingalenqe te akaren le autoritatã k-i konsulato le themesqi kotar san.

Normalo, kadala butã avela te aven kerde ando maksimo 3 çeasurã kaθar o momento so manghes len numaj kana naštıl pe, šaj vi maj palal.

Te des дума/vakãres jekhe manušeça

Daštıs te manghes te des дума varekaça, lilorença xramosaripe, le telefoñoça vaj te avel kate te motos leça.

O šingalo šaj te na mekel tut te des дума jeka persoanaqe te avel trašarno/periculoso/opasno anda tute. Vo va alosarela sar, thaj kana va desa дума varekaça. Ci daštıs te vakãres maj but sar 30 minuturã. O šingalo va dikala pa tumende kana va dena дума.

Te dikel tut jekh doktoro

Ando kadala 12 çeasurã jekh doktoro va avela te dikel/eksaminil tut.

Vo va maj avela jekh var te dikel tut kana o astarimos silo lungãrdo.

Te keres declaracia tu korkoro, te penes so pušel tut vaj te na des дума khanç

Maj anglal trebul musaj te penes kon san, tha pala kodoia si tut drepto/xakaj/pravo, kana san pušlo, te :

- keres deklaracia korkoro,
- penes pale kana pušel tut,
- vaj te na vakãres/penes khanç.

Te avel tuça tiro reprezentanto legalo (dad/dej)

Kana o šingalo gãndil pes ke trebul, vo daštıl te mekel tiro responsabilo (o dad, i dej vaj o tutoro) te bešel tuça kana le šingale šion tuqe pušımata. Te na avel posibilo, šaj te manghes te avel tuça vi aver adulto sau te avel jekh adulto katar o krisãrno.

Te avel tut jekh avokato

Trebul musaj te avel tut jekh avokato tuča kašte ažutil tut.

Te alosares o avokato

Katar o începuto/şird le astardimosqo tha vi kana kames, te avel lungărdo tiro ankerimos, katar o începuto/şird şaj te manghes jekh avokato. Tu vaj tire daden şaj te alosaren o avokato. Te na alosaren jekhen, atunc va avela jekh kaj kerel buti atunc.

Ažutimos le avokatosqo thaj o timpo/vaxt 3i kana aresel

O avokato şaj te del дума tuča 30 minută bi te aşunel tumen konik. Te beşes maj but ando ankerimos şaj te manghes te des дума tire avokatoča maj jekh var.

Vo va daştila te beşel tuča kana şion tuqe puşimata. Kašte beşel tuča trebul te manghes kado buki le şingalenqe.

Atunc, ande akava cazo, ka le şingale te puşen tut, kana ci puşen numaj kon san, trebul te aresel vi tiro avokato kašte avel tumenča. Te ci aresel o avokato ande 2 ceasură, le şingale daştin te puşen tut vi bi le avokatosko. Tha, te mekel len O Prokurori vaj o krisărno la investigaciaqo vaj le ternenqe, von daştin te puşen tut vi angle so te aresel tiro avokato te trebuja le anketaqe.

Te aresel tiro avokato kana von şion tuqe puşimata, şaj te manghes te oprin pe kašte daştis te des дума/vakăres tire avokatoča.

Te aves ažutime katar jekh tradukatori/rinčhibărno

Te ci des дума vaj te na xatăres Franezo, şaj te manghes te avel tut tuča jekh tradukatori/rinčhibărno kašte daştis te vakăres tire avokatoča hai te ažutil tut te penes pale kol puşimata.

Te manghes te meken tut avri

Şaj te manghes katar o Prokurori vaj o krisărno, te meken tut avri maj sigo kana von va kamen te keren te beşes maj but timpo ando ankerimos.

Te dikes nişte bută dand-i tiri dosari

Te manghes tut vaj tiro avokato, şaj te manghes, anga so te penel tuqe ke tiro ankerimos va avela lungărdo, te daştis te dikes:

- o proces-verbali la informaciaqo ke sas şiutino ando ankerimos ;
- le certificatea le sastimasqo kai kerdeas len o doktoro kana diklea tut;
- le procesea-verbală le puchlăripnasqo.

Te penes so kames ko prokurori la Republikaqo

Pala 1 berş so mekel tut avri katar e ankerimos, şaj te manghes katar o prokurori andai jekh liloro recomandime le aviaşqa la reşpcionqo vaj la deklaraciaqa ko xramosardo, te dikes tiri dosari la proceduraqo kašte keres unele observaci.

O drepto/xakaj/pravo te avel proteşime tiri intimitată

Kana le şingale va şiona tuqe puşimata, trebul te aves musaj filmome, numaj kana nai posibilo.

Konik ci daştis te bişalel/tradel kadala filmură po interneto sau te sikavel len avervarikasqe. Thajsar, kadala filmură tuča daştin te avel sikade ando krisa thaj numaj kana nai publiko.